

# “Xarıbülbul”ün qayıdışı və Şuşadan dünyaya verilən mesajlar

## Qarabağ Zəfərinin davamı olan “Xarıbülbul” musiqi festivalı daha bir möhtəşəm uğur hekayəsidir

Tarix: 12-13 may 2021-ci il.

Məkan: Şuşa, Cıdır düzü.

Məqam: “Xarıbülbul” musiqi festivalı.

Bu, tarixə yazılan günlər, uzun illərin ayrılığından sonra qovuşduğumuz yurd yeri, bənzərsiz hadisədir. Azərbaycan bir həftədir ki, Qarabağ Zəfərinin davamı olan daha bir möhtəşəm uğur hekayəsinin təsiri altında yaşayır. Yer üzündə Şuşanın, Cıdır düzünün bənzəri olmadığı kimi, “Xarıbülbul”ə bənzər musiqi festivalı da görünməyib. Bu duyğusal günlərdə beynimdə dolan düşüncələri, Şuşa və festival barədə təəssüratlarımla bölüşmək ehtiyacı duyurdum. Söhbətə müqəddimə olaraq deyim ki, bu, “Xarıbülbul”ün qayıdışı, multikulturalizmin Azərbaycan modelinin daha bir parlaq nümayişi idi və qədim yurd yerimiz, mədəniyyət paytaxtımız Şuşadan dünyaya musiqinin dili ilə ibrətamiz mədəni-siyasi mesajlar ünvanlanırdı...

İşdən kənarda qalmadı. Onlar hamısı Qələbəyə töhfə verdi və bu, həqiqətən çoxmillətli Azərbaycan xalqının ümumi Qələbəsi oldu!

Festivalın məhz Ramazan bayramı günlərində təşkil edilməsi də təsadüfi deyildi. Prezidentin vurğuladığı kimi, biz öz dini, milli, mədəni köklərimizə bağlı olan xalqıq və əks-təqdirdə, heç vaxt işğala son qoya bilməzdik. Biz bütün bu illər ərzində bir amalla yaşamışıq - torpaqları azad edək, ədaləti bərpa edək, milli ləyaqətimizi qoruyaq və buna nail olduq. Bugünkü tədbir bir daha onu göstərir ki, biz Şuşaya qayıtmışıq və bundan sonra burada əbədi yaşayacağıq.



### Əylməyən, sınımayan, Azərbaycan ruhunu qoruyan şəhər

Gənclik illərində Şuşada dəfələrlə olmuşam. Bacım Şuşa Pedaqoji Texnikumunda oxuyurdu və fürsət düşən kimi onun yanına gedirdim. Cıdır düzündə dayanıb saatlarla dağlara baxar, Günəşin çıxmasını, yaxud qürub çağını seyr edərdim. İsa bulağının suyundan dadmağa can atardım.

Budəfəki gediş isə təbii ki, tam fərqli idi və festivala dəvət almış bütün insanlar kimi, mənə də sözlə ifadəsi mümkün olmayan hissələr doğururdu. Yol boyu qulaqlarımda müdrik Prezidentimiz, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Şuşa işğaldan azad olunan gün – noyabrın 8-də Şəhidlər xiyabanından xalqımıza müraciətində dediyi sözlər səslənirdi:

**Əziz Şuşa, sən azadsan!**  
**Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq!**  
**Əziz Şuşa, biz sani dirçələcəyik!**

Mənə elə gəlirdi ki, Qələbə müjdəsi olan bu kəlmələr hələ də Şuşa dağlarında, onun hər qayasında, hər daşında əks-səda verir. Şuşa bizim milli sərəfimiz, qədim Azərbaycan şəhəridir. Prezidentimiz tarixi qərar verərək, onu Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan etdi. Bunun ardınca isə Şuşada “Xarıbülbul” festivalının keçiriləcəyini, Vəqif poeziya günlərinin bərpa olunacağını anonsunu verdi. Çox gözəlmək lazım gəlmədi. Zəfər günündən altı ay sonra Cıdır düzündən yüksələn muğam, musiqi sədaları bütün dünyaya yayıldı. Bu, kimin kim olduğunu, kimin hansı mədəniyyətə sahib olduğunu, Qarabağın əsl sahiblərinin kim olduğunu əyani surətdə nümayiş etdirdi.

Pənahəli xanım təxminən 270 il əvvəl təməlini qoyduğu Şuşada işğal dövrünə qədər həmişə azərbaycanlılar yaşayıblar, bu şəhərin bütün aurasına, daş-divarına başdan-başa Azərbaycan ruhu hupub. Prezident İlham Əliyev festivalın açılış mərasimində bu məqamı xüsusi vurğuladı: “Ermənilər nə qədər çalışsalar da Şuşadan Azərbaycan ruhunu silə bilmədilər. Bəli, mənfur düşmən tərəfindən binələr dağıdıldı, məscidlərimiz dağıdıldı, tarixi abidələrimiz dağıdıldı. Ancaq Şuşa Azərbaycan ruhunu qoruyub saxladı. 28 il yarım əsarətdə idi, ancaq əylmədi, sınımadı, öz ləyaqətini qorudu, milli ruhunu qorudu, Azərbaycan ruhunu qorudu”.

Biz də Şuşaya işğaldan sonra ilk səfərimiz zamanı onu əylməyən, sınımayan, Azərbaycan ruhunu qoruyan şəhər kimi gördük və bundan böyük qürur duyduq.

Altı ay ərzində Şuşaya üç dəfə səfər edən Prezident İlham Əliyev deyir ki, hər dəfə buraya gələndə buradan ayrılmaq istəmir: “Şuşanın özünəməxsus aurası var. Mən dünyada Şuşaya bənzər şəhər

görməmişəm, bəlkə də yoxdur”. Xalqımız 30 il Qarabağ, Şuşa həsrəti ilə yaşayıb, amma bu gözəl diyara, bənzərsiz şəhərə qayıtmaq inamını heç vaxt itirməyib. “Arzu edirəm ki, sizinlə birlikdə gedək Şuşaya. Gedəcəyik, inanın ki, gedəcəyik. Şuşa Azərbaycanın gözüdür, hər bir azərbaycanlı üçün iftixar mənbəyidir. Şuşa bizim mədəniyyətimizin, tariximizin rəmzidir. Şuşa hamı üçün əzizdir. Amma təkcə Şuşa yox, Laçın dağları da əzizdir. Biz heç vaxt Laçınısız yaşaya bilmərik. Ağdam kimi gözəl bir şəhər, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı, Kəlbəcər in o bulcaqları, Kəlbəcər in o İsti suyu - biz onları yaşaya bilmərik”. Ulu öndər Heydər Əliyevin illər öncə sarsılmaz inamla söylədiyi və festivalın leytmotivini təşkil edən, tədbirin iştirakçılarına təsirli anlar yaşadan bu fikirlərinin əks olunduğu lent yazısının nümayişi məni öten günlərə qaytardı. Arxivimiz aradırdı tarixi və məkanı dəqiqləşdirdim: 1998-ci il martın 20-si, Mərdəcan, “Abşeron” sanatoriyası. Ulu Öndər həmin sözləri Novruz bayramı münasibətlə qaçqınlar və məcburi köçkünlər üçün keçirilən bayram şənliyində söyləmişdi. Bu arzular 23 il sonra çin oldu, Prezident İlham Əliyev ata vəsiyyətini yerinə yetirdi. Biz artıq Şuşadayıq, biz Laçına, Ağdamla, Füzuliyə, Cəbrayıla, Zəngilana, Qubadlıya, Kəlbəcəyə qovuşmuşuq. Üçrəngli bayrağımızın Qarabağda əzəmətlə dalğalandığı günü görmək, müqəddəs Qarabağ torpağını öpmək həqiqətən böyük xoşbəxtlikdir ki, bizə nəşib oldu.

**Musiqi və birlik bayramı, qayıdış və milli ləyaqət bayramı**

Təsədüfi deyildi ki, uzun fasilədən sonra ilk dəfə keçirilən “Xarıbülbul” musiqi festivalı şəhidlərimizin əziz xatirəsinə həsr olunmuşdu. Biz canını gözəl Qarabağımızın düşmən tapdığından azad olunması namına feda edən qəhrəman Vətən övladlarına, sağlamlığını itirən qazilərə, rəşadətli Ordumuza, Azərbaycan əsgərinə borcluuydu. Xalq öz Prezidentinin, Ordu öz Ali Baş Komandanının ətrafında bir yumruq kimi birləşdi və bu, Qələbəni şərtləndirən əsas amil oldu. Bu arzunu gerçəkləşdirən hər kəsin qarşısında baş əyirik! Hələlik olmuş qəhrəmanların xatirəsi əbədi yaşayacaq! Cıdır düzündə keçirilən budəfəki festival, sözün həqiqi mənasında, musiqi və birlik bayramına, qayıdış və milli ləyaqət bayramına çevrildi. Azərbaycanda yaşayan müxtəlif xalqların nümayəndələri burada bənzərsiz musiqi çalığı hördülər. Yüksək dağlıq vadidə qurulmuş səhnədə molokan çastuşkalarından tutmuş talış, avar, ləzgi, tatar, kürd, udi, yəhudi mahını və rəqsli ifa olundu. Bunun da rəmzi mənası var idi, çünki 44 günlük Vətən müharibəsində heç bir etnik qrup ümumi

Festivalın proqramı və təşkilat barədə də ayrıca danışmaq lazım gəlir. Müxtəlif xalqların nümayəndələri səhnədə bir-birini əvəz edirdi. Tədbirin ilk dəqiqələrindən hiss olunurdu ki, bu ideya Prezidentdən gəlmişdi. Festival boyunca birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın yüksək zövqünün və təşkilatçılığının bir daha şahidi olduq. Bu, səhnə tərtibatından tutmuş, musiqi seçiminə və çıxışların ardıcılığınadək hər bir detallada özünü açıq-aydın büruzə verirdi.

Doğrudan da, Azərbaycanda yaşayan bütün xalqların Vətən müharibəsində böyük payı olub. Tarixi Zəfərlə başa çatan 44 günlük müharibə bir daha göstərdi ki, Azərbaycanca bütün xalqlar dostluq, qardaşlıq, həmrəylik şəraitində yaşayırlar. Prezident çıxışında bu məqamı da xüsusi qeyd etdi və festival ölkəmizdəki sarsılmaz milli birliyin əyani nümayişi oldu.

Yazı üzərində işləyərək Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Bakıda, Azadlıq meydanındakı Zəfər paradında dediyi bu duyğusal sözləri xatırladım: “Şuşanın dağlarının başındakı duman artıq dərdli deyil. Girov qalmış Xarıbülbul artıq azaddır və daha gözəl açacaqdır. Köndələnçay artıq daha çoxğun axacaq. Araz nəğməsinə daha güclü oxuyacaq. “Qarabağ şikəstəsi”ni oxuyan nəfəslər daha yüksək, daha güclü olacaqdır”. Hörmətli Ərdoğanın öten qış günlərinin birində dediklərinin təsdiqini bir bahar günü Şuşada gördüm: Azad olmuş Xarıbülbul daha gözəl açmışdı, çaylarımız daha gur axırdı, Cıdır düzündə səslənən “Qarabağ şikəstəsi” ürkələri, dağları titrədirdi.

İki gün qədim Şuşa, möhtəşəm Cıdır düzü bir çox həyəcanlı, qəlbləri riqqətə gətirən anlara şahidlik etdi. Yalnız birini qeyd etməklə kifayətlənmək istəyirəm. Gənc xanəndə Kənan Bayramlının ifasında “Bayatı Şiraz” muğamı səsləndəndə festivalın demək olar ki, bütün qonaqları, eləcə də bu sətilərin müəllifi sevinc göz yaşlarına hakim ola bilmədi. Mən Prezidentimizi, dəmir iradəli Müzəffər Ali Baş Komandanı ilk dəfə burada kövrələn gördüm...

### Misli görünməmiş qəhrəmanlıq dastanı

Bir il əvvəl bu yerlərdə yad musiqi səslənirdi. İki il əvvəl Cıdır düzündə Paşinyan sərxoş halda rəqs edirdi. İndi bu yerlərin əsl sahibləri qayıdıb. Bu gün Şuşa dağlarında muğam əks-səda verir, ətrafa doğma musiqi sədaları yayılır, məscidlərdə yenidən azan səsi ucalır. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevi qatıyyəti, cəsarəti və qüdrətli sərkərdəliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusu otuz illik işğala, uzun illərin

həsrətine 44 gündə son qoyaraq görünməmiş qəhrəmanlıq dastanına imza atdı. Bu dastanın ən şərəfli səhifəsi, finalı isə sözsüz ki, Şuşa əməliyyatı oldu.

Şuşanı yaxından seyr edərkən gözələrimiz artıq daha çoxğun axacaq deyüyük səhnələri canlandırdı. Bu yerləri görməyən qala-şəhərin alınması-nın nə demək olduğunu təsəvvür edə bilməzlik. Şuşa təbii istehkamdır – dördü bir yanı keçilməz dağ-dərə, sıldırım qaya. Düşmən dağ başında tankı, topu ilə dayanmışdı, müdafiə mövqeyi qurmuşdu. Qəhrəman Azərbaycan əsgərləri işğalçıların tanklarından, toplardan adqılları atəş altında sıldırım qayalara dırmaşır, düşməni əlbəyaxa döyüşdə məhv edirdilər. Şuşa uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlərimiz oldu. Amma qəhrəman hərbiçilərimiz bir an da olsun tərəddüd etmədi, nəfəs demədən irəli atıldılar. Prezidentin təbircə desək, onları irəliyə milli ruh apardırdı, Qələbəni də məhz bu amil təmin etdi. “Şuşanın azad edilməsi faktiki olaraq Ermənistan ordusunu və Ermənistan dövlətinin çökməsi demək idi. Çünki ondan bir gün sonra Ermənistan məcbur olub bizim şərtlərimizə əsasən formalaşmış kapitulyasiya aktına imza atıb və biz bir güllə atmadan Laçın, Kəlbəcər və Ağdam rayonlarını geri qaytardıq. Təsədüfi deyil ki, Şuşanın azad edilməsi günü – 8 noyabr günü Azərbaycanda rəsmi dövlət bayramı elan edildi, Zəfər bayramı elan edildi və biz bu bayramı hər il qeyd edəcəyik”, – Prezidentin Cıdır düzündə, festivalın açılışında qatıyyətlə söylədiyi, sürəkli alqışlarla qarşılanan, xalqımızın ürəyindən xəbər verən bu sözləri Şuşa əməliyyatının dəyərini bir daha göz önündə sərgilədi. Müzəffər Ali Baş Komandanın dediyi kimi, biz altı ay əvvəl Şuşaya döyüşərək, vuruşaraq, qan tökərək qayıtmışdıq. Bu gün isə “Azərbaycan mədəniyyəti, Azərbaycan mədəniyyətinin görkəmli nümayəndələri Şuşaya qayıdıblar və bu qayıdış reallıqdır, bu reallıqla hər kəs hesablaşmalıdır”.

Bu gün Şuşada yaşananlar həm də kimin kim olduğunu təsdiqlədi. Gəzib gürürük: ermənilər öten 28 ildə demək olar daş daş üstə qoymayıblar, əksinə, şəhəri dağıdıblar, bulaqları qurudublar. Çünki bu şəhər, bu bulaqlar onların deyil. Bu yerlərin əsl sahibləri isə gələn kimi qaytarmağa, yaratmağa başlayıblar və bunu dünya da görür. Onu da görür ki, Azərbaycan xalqı bundan sonra Şuşada əbədi yaşamağa qərarlıdır. Şəhərdə artıq bərpa işləri başlayıb. Təmir olunmuş Yuxarı Gövhərağa məscidində bayram namazı qılındı. Biz şəhərdə olan gün, Ramazan bayramı ərəfində Şuşada yeni möhtəşəm məscidin təməli qoyuldu. Ermənilər tərəfindən qurudulmuş “Xan qızı Natevan” bulağında həmin gün su gəldi.



“Xarıbülbul” festivalının təəssüratları altında Prezident İlham Əliyevin Vətən müharibəsi dövründə xalq qəhrəmanlarının, xarici KİV-lərə müsahibələrinin, bəyanatlarının videoyazılarına bir daha nəzər saldım. Bu dəfə diqqətimi bir məqam xüsusilə cəlb etdi. Fikir verməmişəm, Paşinyan barədə danışanda Prezidentimiz adətən istehzalı ifadələr işlədirdi. Amma söhbət əvvəlki iki can prezidentdən – Koçaryan və Sarkisyanın düşəndə yumruğu düyünlənir, qəzəb hissi kükrəyir. Deyir: “Biz Ermənistan ordusunu çökdürdük. Eyni zamanda, Ermənistanın uzun illər rəhbərlik etmiş cinayətkarlarına dars verdik. Biz Koçaryan, Sarkisyan ordusunu məhv etdik”. Koçaryan və Sarkisyan xalqımızın qanını tökmüş uşaq qatilləridir. Onlara sonsuz nifrət hissi, ilk növbədə, bundan qaçınmalıdır. Daha nədən?! Azərbaycan Prezidenti qan tökülməməsinə, münafişinin dinc yolla həll edilməsi ümidi ilə bu canilərlə uzun illər danışıqlar masası arxasında oturmaq məcburiyyəti qarşısında qalmışdı. Əlbəttə, danışıqların atmosferini, yaşanan gərginliyi tam təsəvvür etmək çətinidir. Amma onların ədaləti, həyasız təkabüülləri, göstərdikləri nümayişkarane dirənisi, səsləndirdikləri qəbulolunmaz şərtlər – bütün bunlar əsəbləri tarıma çəkməyə bilməzdi. Görürük, Prezident İlham Əliyevin vaxtilə işçisində boğmağa məcbur qaldığı qəzəb hələ keçməyib. Yəqin ki, bu müharibə caniləri ədalət mühakiməsi qarşısında dayanana qədər də keçməyəcək.

### Şuşasız və Şuşalı günlərimiz

Vətən müharibəsi, onun şanlı epizodu olan Şuşa əməliyyatı, Azərbaycan və Ermənistanın bu təkbətk döyüşü “məğlubedilməz erməni ordusu” mifinə son qoydu, həm düşməni, həm də dünyaya bizim gücümüzü göstərdi. Prezidentimiz hələ müharibənin ilk günlərində “Şuşasız bizim işimiz yarımqıç olar”, - dedi və həmişə olduğu kimi, bu dəfə də dediyini etdi.

Şuşasız günlərimiz haqqında çox danışmaq istəmirəm. Şuşasız Azərbaycan qanadı qırılmış qartal bənzəyirdi. Quş qanatsız uça bilmədiyi kimi, biz də Şuşasız yaşa bilməzdik. Prezidentimiz Şuşanı qaytarmaqla, bizə vaxt bəxş etdi. İndi elə bir azərbaycanlı olmay ki, bu yerləri görməyə can atmasın. Çox keçməz ki, bu xoşbəxtlik hər kəsə nəşib olar.

İyirmi ilən çox aparılan danışıqların tarixçesini vərəqləyəndə görürük ki, Şuşanın taleyi heç vaxt müzakirə predmeti olmayıb. Status, referendum, Madrid prinsipləri, beş rayonun qaytarılması, Kazan həll variantı və daha nələr... Danışıqlar bundan sonra bəlkə 20 il də davam etsəydi, ermənilər heç vaxt Şuşanı heç bir şərtlə qaytarmağa razı olmayacaqdı. Münafişinin hərbi-siyasi yolla həlli həm də buna görə qaçılmaz idi.

Dövlətimizin başçısının Şuşaya ilk səfərinə dediyi bu sözləri xatırlayırıq: “Azərbaycan xalqı heç vaxt Şuşasızlığı qəbul etməyəcəkdir. Məhz buna görə də Şuşanın işğaldan azad edilməsi qarşısında duran hədəflər arasında xüsusi yer tuturdu”. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyana gəlincə, özünün etiraf etdiyi kimi, Şuşa onun üçün boz, darıxdırıcı şəhərdir. Amma erməni şovinistləri, erməni lobbisi Şuşadan bir silah kimi istifadə edir, orada çıxarıqları olmanın oyunlarla milli heysiyyətimizə toxunururlar. Əvvəl-axır bunun hesabını verməli idilər və verdilər. İndi baş qaldıran bəzi vərəqəşat qüvvələrə Prezidentimizin bir cavabı var: “Dəmir yumruq” yerindədir, kim buna cürət etməyə qalxarsa, başı əzillək.

Çoxdan gözlədiyimiz gün yetişib,

Şuşalı günlərimiz başlayıb. Azərbaycanın döyünən ürəyi olan Qarabağı, Şuşanı qarşıda gözəl günlər gözləyir. Şuşa dünyanın ən gözəl şəhərlərindən biri olacaq.

Prezident İlham Əliyevin Şuşaya ailə üzvləri - birinci xanım Mehriban Əliyeva, qızları Leyla Əliyeva və Arzu Əliyeva ilə hər səfəri tarixi hadisə kimi qarşılanır, Qarabağdan əli üzülən düşmən üçün isə göz dəgünə çevrilir. Dövlətimizin başçısı azad olunmuş ərazilərdə Azərbaycan bayrağını ucaldır, Şuşada Novruz tonqalı alovlandırır, məscidlərdə dualar edir, Qarabağda yolların, aeroportun, infrastruktur obyektlərinin təməlini qoyur, məşhur Xudafərin körpüləri çəndirir, Arzın axar suyunda əlini yuyur, Zəngilanda nəhəng çınarı qucaqlayır. Bunların hər biri Qarabağın tarixə Azərbaycan xalqına məxsus olduğunu, torpaq sevgisini nümayiş etdirən duyğusal anlardır.

### Şuşadan, Cıdır düzündən dünyaya verilən önəmli mesajlar

“Xarıbülbul” musiqi festivalı dünyaya bir çox önəmli mesajlar verilməsi baxımından da seçiyəyi oldu. Mayın 12-13-də Şuşaya ölkəmizin müxtəlif guşələrindən folklor kollektivləri, ustad musiqiçilər, Azərbaycan mədəniyyətinin korifeyləri, mətbuat nümayəndələri toplaşmışdılar. Festivalda Azərbaycanda yaşayan xalqların nümayəndələrinin çıxış etməsi göstərdi ki, ölkələr bəle inkişaf etməlidir. Yalnız çoxkonfessiyalı, çoxmillətli ölkələrdə, cəmiyyətlərdə inkişaf, birlik, milli həmrəylik, sülh olur. Azərbaycan uzun illərdir ki, həm ölkə daxilində, həm də beynəlxalq müstəvidə multikulturalizmi, müxtəlif xalqların birləşməsi, birləşməsi, birləşməsi üçün təcrübəmizi bölüşür və praktikada göstərir ki, bu, mümkündür. “Xarıbülbul” musiqi festivalı bunun daha bir parlaq nümayişi oldu.

Zənnimcə, ən önəmli mesajlardan biri birinci xanım Mehriban Əliyevanın sosial şəbəkələrdəki səmimi paylaşımını, eləcə də festival iştirakçıları tərəfindən Şuşada gəzinti zamanı çəkilmiş kadrlarıdır. Həmin paylaşımardan, videolardan aydın şəkildə görünür ki, bu qədim şəhərdə artıq həyat qayınayır, hər yerdə bərpa işləri gedir. Yəqin ki, bu kadrları işğal illəri ərzində dağıdılmış şəhər və kəndlərdə tərtib edilən bərpa işləri qeydə almaq üçün Qarabağda gələcəkdə imtina edən UNESCO memurları da görürülər. Görülür ki, burada bərpa işləri necə sayılacaq və dəqiqliklə aparılır.

Biz qurucu xalqıq, biz tikirik, yaradıırıq. İndi da çox önəmli mesajlardan biridir. İndi Makron Fransasının, Qafqaz regionundan təxminən on min kilometr uzaqda yerləşən “qonşu” Kanadanın, ərazisi Qarabağdan dörf dəfə kiçik olan “superdövlət” Lüksemburqun dəstəklədiyi düşmənlərimiz isə 30 ildir qarətə, dağıtmaqla, talançılıqla məşğul idilər. Əgər Şuşa həqiqətən “erməni şəhəri” olsaydı, onda badnam Zori Balayan erməniləri bu şəhəri yandırmazsa çağırırmazdı. Ev yiyəsi öz mülkünü heç vaxt yandırmaz, əksinə, onu qoruyur. Azərbaycanın dünyaya bu mesajının mahiyyəti belədir: Şuşa bizim doğma evimizdir, biz oraya qayıtmışıq! Həmişəlik!

Nəhayət, unudulmaz musiqi festivalının iştirakçılarının öz parlaq ifaları ilə dünyaya göndərdikləri ən mühüm mesajlardan biri 28 ildən sonra Şuşanın mədəniyyətini qaytarması oldu! Quş, bütün dünya görsün: Azərbaycan xalqı ilə birlikdə Şuşaya sivilizasiya da qayıtdı!

**Aslan ASLANOV,**  
**AZƏRTAC-ın İdarə Heyətinin sədri,**  
**ONA-nın vitse-prezidenti**